Stockholms stad

Utlåtande Rotel IX (Dnr KS 2026/998)

Taxa för vatten och avlopp 2027

Hemställan från Stockholm Vatten och Avfall AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Taxa för vatten och avlopp 2027, enligt bilaga till utlåtandet, fastställs att gälla från och med den 1 januari 2027.

Föredragande borgarråden Cindy Falquet Lindh

Sammanfattning av ärendet

Stockholm Vatten och Avfall AB:s styrelse har lämnat förslag till en ny taxa för vatten och avlopp, som föreslås gälla från och med den 1 januari 2027.

Under de kommande tio åren krävs fortsatt stora investeringar inom vatten och avlopp (VA), både för att underhålla och utveckla befintliga anläggningar och för att hantera tillkommande krav på kvalitet, kapacitet och hållbarhet. Investeringarna medför kraftigt ökade kapitalkostnader och ökad skuldsättning.

Brukningsavgifterna för 2027 föreslås höjas med i genomsnitt 12 procent. Till skillnad från föregående år föreslås i princip samtliga fasta och rörliga delavgifter höjas med samma procentsats, för att undvika att en större andel av bolagets intäkter blir beroende av vattenförbrukningen.

Anläggningsavgifterna föreslås höjas med i genomsnitt 32 procent, beräknat utifrån den förväntade sammansättningen av nya anslutningar. Bostadsenhetsavgiften höjs med 45 procent, medan övriga delavgifter lämnas oförändrade. För en villa eller ett småhus enligt typhus A innebär detta en höjning med cirka 8 procent och för ett flerfamiljshus enligt typhus B en höjning med cirka 34 procent.

Med de föreslagna avgifterna beräknas bolaget redovisa ett underskott efter skatt på cirka 49 miljoner kronor för 2027, vilket enligt bolaget behöver balanseras under 2028. För 2028 och 2029 anges indikativa höjningar av brukningsavgifterna med cirka 10 procent per år. Bedömningen är förenad med betydande osäkerhet.

Beredning

Ärendet har initierats av Stockholm Vatten och Avfall AB och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att de föreslagna avgifterna ligger i linje med ägardirektiven och att höjningarna är motiverade. Kontoret framhåller vikten av väl övervägda prioriteringar av underhåll och reinvesteringar på både kort och lång sikt, utifrån anläggningarnas behov och för att bevara deras funktion och värde. Stockholm Vatten och Avfall AB behöver även följa intäktsutvecklingen och säkerställa att underskottet för 2027 kan balanseras under 2028.

Föredragande borgarrådets synpunkter

En trygg och hållbar tillgång till rent dricksvatten och en fungerande avloppsrening är grundläggande för stockholmarnas hälsa och för att skydda vår känsliga vattenmiljö, från Mälaren till Östersjön. En växande stad, ett förändrat klimat och en åldrande infrastruktur kräver nu en historisk modernisering och utbyggnad av vårt VA-nät. De kommande årens investeringar i ledningsnät, kapacitet och klimatanpassning är helt nödvändiga och kräver en långsiktigt hållbar finansiering.

De föreslagna avgifterna behövs för att finansiera verksamhetens åtaganden och möjliggöra de investeringar som krävs. Samtidigt behöver kostnadsutvecklingen hanteras med omsorg så att avgifterna för hushåll, företag och bostadsbyggande hålls på en rimlig nivå. Det kräver fortsatt en tydlig ekonomisk styrning, noggranna prioriteringar och ett fortsatt arbete med att effektivisera verksamheten.

Det är också viktigt att Stockholm Vatten och Avfall AB och stadens berörda nämnder och bolag fortsätter att samarbeta i tidiga skeden av exploateringsprojekt. Genom god planering, välfungerande samarbeten och kostnadseffektiva tekniska lösningar kan utgifterna begränsas och en trygg VA-försörjning förenas med en hållbar stadsutveckling.

Slutligen innebär de föreslagna höjda anläggningsavgifterna en mer rättvis finansiering. Det är inte försvarbart att alla stockholmare, genom VA-kollektivet, subventionerar nyanläggningar i den utsträckning som skett historiskt, nya projekt behöver i stället bära en rimlig del av sina egna kostnader.

Bilaga

Bilaga - VA-TAXA 2027 - Taxa för vatten och avlopp Stockholm och Huddinge dnr KS 2026/998-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Christofer Fjellner (M) och borgarrådet Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslag till taxa för vatten och avlopp.
2. Att därutöver anföra

Stockholm Vatten har ett av Stockholms allra viktigaste uppdrag, att säkerställa högkvalitativ dricksvattenkvalitet och avloppsrening. En långsiktigt hållbar ekonomi är därför fullkomligt avgörande för att nödvändiga investeringar i VA-infrastrukturen ska kunna genomföras både i modern tid och framtiden.

Därför hade vi önskat att den föreslagna taxehöjningen skulle vara bättre underbyggd. Brukningsavgifterna föreslås höjas med 12 procent samtidigt som bolaget anger att intäkterna behöver öka med cirka 11 procent. Driftskostnaderna uppges öka endast marginellt, medan den kraftiga kostnadsökningen huvudsakligen drivs av kapitalkostnader, ökad skuldsättning och redan beslutade investeringar. Trots de omfattande höjningarna bedöms resultatet efter kapitalposter och skatt bli negativt under 2027.

Innan stockholmarna belastas med ytterligare avgiftshöjningar, hade vi önskat större insikt i vilka effektiviseringar som har genomförts, vilka investeringar som är nödvändiga och vilka som kan omprioriteras eller senareläggas. Det behöver också framgå hur kostnaderna fördelas mellan befintliga och nya abonnenter samt hur höjningarna förhåller sig till den faktiska nyttan och kapacitetsbelastningen i VA systemet.

Vi ställer oss särskilt frågande till att anläggningsavgifterna i genomsnitt föreslås höjas med 32 procent och att bostadsenhetsavgiften höjs med 45 procent. Det riskerar att fördyra nyproduktion av bostäder, särskilt större flerfamiljshus, och därmed motverka bostadsbyggande i en storstadsregion där behovet av nya bostäder är stort. Den samlade effekten måste dessutom bedömas mot bakgrund av motsvarande höjningar under tidigare år och de indikerade höjningarna även 2028 och 2029.

Det är också problematiskt att den föreslagna höjningen inte medger några väsentliga ambitionshöjningar av det förebyggande underhållet eller någon större beredskap för oförutsedda kostnader. Abonnenterna riskerar därmed att få betala betydligt mer utan att det tydligt framgår att servicen, underhållet eller leveranssäkerheten förbättras i motsvarande grad. Att höja taxan för att skapa ett ekonomiskt handlingsutrymme, samtidigt som prognosen visar ett underskott och framtida avgiftshöjningar redan antyds, är inte en tillräckligt tydlig eller långsiktigt hållbar ekonomisk styrning.

Målet måste vara att bryta den negativa spiralen där ett robust VA-system förutsätter allt större belastning på stockholmarna.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 11 november 2026

Emilia Bjuggren

Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Johan Paccamonti och Therese Lindström (alla M) och Kristin Jacobsson (C) som är likalydande med Moderaternas och Centerpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Centerpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Stockholm Vatten och Avfall AB:s styrelse har lämnat förslag till en ny taxa för vatten och avlopp, som föreslås gälla från och med den 1 januari 2027.

För att fullgöra VA-uppdraget krävs stora och omfattande anläggningar i en tätbefolkad och ofta redan ianspråktagen miljö, kontinuerliga investeringar för att underhålla, förnya och utveckla anläggningarna samt en kompetent organisation för att säkerställa en tillförlitlig drift dygnet runt och under årets alla dagar.

VA-taxan innehåller två avgiftsslag; brukningsavgifter och anläggningsavgifter. Brukningsavgifterna är periodiska avgifter som ska täcka VA-verksamhetens årliga drifts- och kapitalkostnader inom det egna verksamhetsområdet. Brukningsavgifterna debiteras samtliga anslutna fastigheter och utgår från fastigheternas utformning och användande. Brukningsavgifterna utgör huvuddelen av Stockholm Vatten AB:s årliga intäkter och har därför störst betydelse för verksamhetens finansiering.

Anläggningsavgifterna är engångsavgifter som ska täcka de genomsnittliga utgifterna för att ansluta nya fastigheter till den allmänna VA-anläggningen inom verksamhetsområdet. De senaste årens avgiftshöjningar har enligt bolaget förbättrat avgifternas täckningsgrad. Den föreslagna höjningen för 2027 motiveras av behovet att möta de utgiftsökningar som har identifierats i den storstadsmiljö där bolaget verkar.

Bolaget bedömer att ytterligare höjningar krävs för att möta de utgiftsökningar som har identifierats i den storstadsmiljö där bolaget verkar.

Dagvattentjänsterna som bolaget tillhandahåller och tar ut avgifter för omfattar bortledning av dagvatten från fastigheter och allmän platsmark. Det finns även avgifter för särskilda VA-abonnemang, inklusive serviceåtaganden och industriavlopp.

Ekonomisk analys

Under de kommande tio åren kommer det krävas fortsatt stora investeringar inom VA, både för att underhålla och utveckla existerande anläggningar samt för att hantera tillkommande krav på kvalitet, kapacitet och hållbarhet.

Stockholm Vatten AB:s flerårsplan 2027–2029 utgör den ekonomiska grunden för förslaget till VA-taxa. I denna plan redovisas de ekonomiska antaganden och förutsättningar som leder fram till investeringar i anläggningstillgångar, skulder, intäkter, kostnader och resultat.

Driftkostnaderna beräknas öka måttligt under 2027, medan kapitalkostnaderna fortsätter att öka kraftigt. Enligt bolagets uppdaterade resultaträkning beräknas driftkostnaderna öka från cirka 2 290 miljoner kronor i helårsprognosen för 2026 (P1)

till cirka 2 343 miljoner kronor 2027, motsvarande cirka 2 procent. Helårsprognosen redovisades i samband med tertialrapport 1 för 2026. Kapitalkostnaderna ökar under samma period från cirka 1 563 miljoner kronor till cirka 1 934 miljoner kronor, motsvarande cirka 24 procent. Ökningen av kapitalkostnaderna beror framförallt på att redan beslutade investeringar färdigställs och aktiveras under 2026 och 2027.

Investeringarnas omfattning och lånefinansiering innebär även en kraftigt ökad skuldsättning. Enligt Stockholm Vatten och Avfall AB:s flerårsplan beräknas de lån som påverkar räntekostnaderna i resultaträkningen att öka från cirka 29,5 miljarder kronor i budget 2026 till 49 miljarder kronor 2029, en ökning med cirka 66 procent. Räntekostnaderna beräknas under samma period öka från 867 miljoner kronor till knappt 1,5 miljarder kronor. Den större låneskulden innebär att eventuella förändringar i räntenivån får större genomslag på bolagets kostnader och resultat.

Under 2026 har Stockholm Vatten AB anpassat organisation och arbetssätt med ökat fokus på ekonomisk effektivisering och förvaltning av anläggningstillgångarna. I den reviderade flerårsplanen har driftkostnaderna för 2027 reducerats med cirka 45 miljoner kronor jämfört med den tidigare planen för att motverka försämrade ekonomiska förutsättningar.

Trots fortsatt befolkningsökning och bostadsbyggande bedömer bolaget att efterfrågan på dricksvatten, uttryckt i förbrukad volym, minskar under 2027–2029 till följd av en lägre förbrukning per användare. Detta innebär en mer resurseffektiv vattenanvändning, men eftersom huvuddelen av verksamhetens kostnader är fasta minskar kostnaderna inte i motsvarande omfattning. En lägre vattenförbrukning än beräknat innebär därmed en risk för lägre intäkter och ett försämrat resultat.

Sedan inriktningsbeslutet i juni 2026 har de ekonomiska förutsättningarna uppdaterats. Intäkterna bedöms bli lägre än tidigare beräknat till följd av förändringar i förbrukning, kund- och tjänstemix samt eftersläpning i vattenmätarbyten och avläsningar. Dessutom beräknas kapitalkostnaderna öka efter nya antaganden om högre räntenivå och avskrivningar. Det tidigare beräknade överskottet för 2027 har därmed vänt till ett beräknat underskott.

Bolaget bedömer i genomförandebeslutet att intäkterna från brukningsavgifterna behöver öka med cirka 11 procent 2027 jämfört med budget 2026 för att möta den beräknade kostnadsutvecklingen, inklusive skattebelastningen. Eftersom vattenvolymerna samtidigt förväntas minska något föreslås brukningsavgifterna höjas med 12 procent.

Resultatet efter kapitalkostnader och före skatt beräknas uppgå till cirka 106 miljoner kronor 2027. Skatteberäkningen tar hänsyn till risken att begränsningarna av bolagets ränteavdrag kvarstår. Begränsningarna innebär att delar av räntekostnaderna inte får dras av vid beskattningen, vilket kan medföra att det skattemässiga resultatet blir högre än det redovisade resultatet före skatt. Med en beräknad skattekostnad på cirka

155 miljoner kronor uppgår underskottet efter skatt till cirka 49 miljoner kronor. Underskottet för 2027 behöver enligt bolaget balanseras under 2028, vilket innebär att det behöver kompenseras genom ett överskott det året.

Den föreslagna taxehöjningen bedöms ge förutsättningar att genomföra redan beslutade och planerade investeringar utifrån nuvarande uppdrag, organisation och arbetssätt. Utrymmet för ytterligare ambitionshöjningar, exempelvis inom förebyggande underhåll, och för oförutsedda kostnader är begränsat.

För 2028 och 2029 anger bolaget en indikativ höjning av brukningsavgifterna med cirka 10 procent per år. Bedömningen är förenad med betydande osäkerhet, bland annat avseende vattenförbrukning, räntenivå och kostnadsutveckling. Bolaget anger ett osäkerhetsspann på minst plus/minus 5 procentenheter.

Förändring av avgifterna

För varje enskild kund utgörs såväl anläggningsavgifter som brukningsavgifter av en kombination av olika tillhandahållna tjänster. För att förenkla jämförelser av hur taxeförändringar påverkar olika kunder och för att möjliggöra nationella jämförelser används särskilt framtagna typhus.

Typhus A är ett enfamiljshus med 800 kvadratmeter tomtyta och en vattenförbrukning om 150 kubikmeter per år. Typhus B är ett flerfamiljshus med 15 lägenheter, 800 kvadratmeter tomtyta och en vattenförbrukning om 2 000 kubikmeter per år. Beloppen i kundexemplen nedan anges inklusive moms.

Brukningsavgifter 2027

Brukningsavgifterna föreslås höjas med i genomsnitt 12 procent. Höjningen genomförs genom att i princip samtliga delavgifter, både fasta och rörliga, höjs med samma procentsats.

Under 2025 och 2026 höjdes de rörliga avgifterna mer än de fasta. För 2027 föreslås istället att både fasta och rörliga avgifter i princip höjs med 12 procent. Genom att även höja de fasta avgifterna i linje med de rörliga undviker bolaget att en större andel av intäkterna blir beroende av vattenförbrukningen.

För huvuddelen av kunderna innebär förslaget att årskostnaden ökar med cirka 12 procent vid oförändrad fastighetstyp, omfattning av tjänster och vattenförbrukning. Förändringar i dessa förhållanden påverkar den faktiska årskostnaden utöver taxehöjningen.

För typhus A innebär förslaget en höjning med cirka 83 kronor per månad. Årsavgiften ökar från cirka 8 270 kronor till cirka 9 260 kronor.

För en genomsnittlig lägenhet i typhus B innebär förslaget en höjning med cirka 48 kronor per månad. Årsavgiften per lägenhet ökar från cirka 4 740 kronor till cirka 5 310 kronor.

Samtliga belopp ovan i denna rubrik är redovisade inklusive moms.

Anläggningsavgifter 2027

Den sammanlagda anläggningsavgiften föreslås höjas med i genomsnitt 32 procent, beräknat utifrån den förväntade sammansättningen av nya anslutningar. Höjningen genomförs genom att bostadsenhetsavgiften höjs med 45 procent, medan servisavgiften, förbindelsepunktsavgiften och tomtyteavgiften lämnas oförändrade.

Bolaget anger att de senaste årens höjningar har förbättrat anläggningsavgifternas kostnadstäckning, men att ytterligare höjningar behövs för att möta utgifterna för nyanslutningar. En otillräcklig kostnadstäckning innebär att återstående kostnader behöver finansieras på annat sätt, bland annat genom brukningsavgifterna.

Förslaget innebär att fastigheter med många bostadsenheter eller stora lokalytor får en större procentuell höjning än villor och småhus. Den viktade genomsnittliga höjningen på 32 procent utgår från den förväntade sammansättningen av nya anslutningar, som enligt bolaget domineras av flerfamiljsfastigheter.

För typhus A ökar anläggningsavgiften med cirka 8 procent, från cirka 396 300 kronor till cirka 427 900 kronor. Det motsvarar en ökning med cirka 31 600 kronor.

För typhus B ökar anläggningsavgiften med cirka 34 procent, från cirka 1 379 000 kronor till cirka 1 853 000 kronor. Det motsvarar en ökning med cirka 474 000 kronor för fastigheten. Per lägenhet ökar avgiften från cirka 91 900 kronor till cirka 123 500 kronor, motsvarande cirka 31 600 kronor.

Anläggningsavgifterna periodiseras och intäktsförs över lång tid. Höjningen får därför en begränsad effekt på bolagets resultat för 2027.

Bolaget planerar en bredare översyn av parametrarna i modellen för beräkning av anläggningsavgifterna inför beslutet om 2028 års taxa, som fattas under 2027.

Övrigt

Vissa mindre justeringar föreslås av nyttoavgifterna för gruppanslutna villor och småhus respektive flerfamiljsfastigheter och verksamheter. Justeringarna syftar till en bättre fördelning mellan olika prisklasser och innebär avvikelser med några enstaka procentenheter från den annars enhetliga höjningen på 12 procent.

Även avgifterna för särskilda abonnemang, serviceåtaganden, dagvatten från allmän platsmark och industriavlopp föreslås höjas med 12 procent.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2026 följande.

> Styrelsen beslutade i enlighet med bolagets förslag till beslut att godkänna förslag till taxa för vatten och avlopp för år 2027 i enlighet med bilaga. överlämna ärendet till kommunfullmäktige i Stockholm stad för beslut. VA-taxa för år 2027 börjar gälla den 1 januari 2027.

Reservation av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M) och Marcus Wangel (C), se Reservationer m.m.

Stockholm Vatten och Avfall AB:s tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Avgifterna för vatten- och avloppstjänsterna som föreslås i detta förslag till genomförandebeslut bygger på det inriktningsärende som godkändes och beslutades av styrelsen i juni 2026.

Brukningsavgifterna 2027 föreslås höjas med **+12 %.** Höjningen implementeras genom att i princip samtliga brukningsavgifter höjs med samma procentsats (en så kallad ’enhetlig procentuell höjning’).

Applicerat på VA-branschens standardiserade typhus (dvs Typhus A, villa/småhus respektive Typhus B, flerfamiljsfastighet med 15 lägenheter) så blir effekten av höjningen på de genomsnittliga månadsavgifterna enligt följande (inklusive moms);

Fastighet	höjning av månadsavgift	höjning jmf 2026
Typhus A	+83 kronor per månad	+12 %
Typhus B	+48 kronor per lägenhet och månad	+12 %

Anläggningsavgifterna 2027 föreslås höjas med i **genomsnitt +32 %.** Höjningen implementeras genom att bostadsenhetsavgiften höjs med 45% medan övriga anläggningsavgifter lämnas oförändrade (en så kallad ’differentierad höjning’). Effekten blir att anläggningsavgiften för stora flerfamiljsfastigheter respektive fastigheter med stora lokalytor procentuellt sett höjs mer jämfört med den genomsnittliga höjningen och jämfört med villor/småhus. De föregående årens höjningar har höjt täckningsgraden för anläggningsavgifterna men ytterligare höjning krävs för att möta de utgiftsökningar som identifierats och som karakteriserar den utmanande storstadsmiljö som bolaget verkar inom.

Efter styrelsebeslutet i juni har det gjorts ekonomiska uppdateringar rörande prognos 2026 och reviderad flerårsplan 2027 (blivande budget 2027) men dessa uppdateringar bedöms ändå rymmas i det ekonomiska utrymme som den föreslagna taxehöjningen skapar, det vill säga att de föreslagna taxehöjningarna i inriktningsärendet kvarstår.

En effekt av ovan nämnda ekonomiska uppdateringar är dock att det finansiella resultatet 2027 bedöms bli svagt negativt (tidigare var detta svagt positivt).

VA-taxa 2027 föreslås börja gälla från den 1 januari 2027.

Tidigare beslut

Förslaget till VA-taxa 2027 är en implementering av det inriktningsbeslut som fattades av styrelsen i juni 2026. Ärendet bygger på den ekonomiska utveckling som följer den ambition och strategi rörande VA-verksamheten som beskrivs i Flerårsplan 2027-2029, kompletterat med specifika taxe- och intäktsrelaterade analyser redovisade i Inriktningsbeslutet. För mer detaljer kring verksamheten, kostnadsutveckling, investeringar mm hänvisas därför till

- Inriktningsbeslut VA Taxa 2027 (diarienummer 26SVOA659)
- Flerårsplan Stockholm Vatten AB 2027-2029 (diarienummer 26SVOA453) samt
- Reviderad Flerårsplan Stockholm Vatten AB 2027

Ärendet

Genomförandeärendet avser beslut om implementering av VA-taxa (avgifter) för vatten och avlopp för år 2027 i enlighet med tidigare beslutat Inriktningsärende.

VA-taxa 2027 föreslås börja gälla från den 1 januari 2027.

Analys av intäkter och avgifter

Baserat på den kostnadsutveckling som redovisas i Flerårsplan 2027-2029 (inklusive reviderade värden för året 2027) så växer driftskostnaderna bara marginellt under 2027 (jämfört med 2026) medan kapitalkostnaderna fortsätter växa kraftigt (över 20%). Det senare drivet i huvudsak av redan beslutade investeringar som aktiveras under återstoden av 2026 samt under 2027. Detta leder till ökande anläggningsmassa och ökande skuldsättning samtidigt som räntan bedöms stiga svagt under perioden.

Under 2026 har bolaget anpassat både organisation och arbetssätt för att hantera den identifierade ekonomiska utvecklingen och därmed stärka förmågan att utveckla och förvalta VA-lösningar utifrån de krav och uppdrag som bolaget har. Detta omfattar bland annat ökat fokus på ekonomisk effektivisering samt styrning/förvaltning av bolagets anläggningstillgångar.

Trots fortsatt befolkningsökning och fortsatt bostadsbyggande så bedöms den volymbaserade efterfrågan av dricksvatten att sjunka under 2027-2029, drivet av en fortsatt sjunkande förbrukning per användare. Denna utveckling är bra från perspektivet resursutnyttjande men eftersom huvuddelen av kostnaderna är av ’fast’ karaktär så varierar dessa inte i linje med volymutvecklingen. Effekten blir en viss ökad risk för att både intäkter och resultat kan komma att variera över tid jämfört med lagda antaganden, en variation som behöver hanteras genom balansering av årligen uppkomna ekonomiska över- eller underskott.

Sammantaget innebär kostnadsutvecklingen att de totala intäkterna från taxebaserade brukningsavgifter behöver öka med cirka 11% år 2027 jämfört med budget 2026. Detta för att täcka uppskattad kostnadsutveckling inklusive förväntad skattebelastning och samtidigt generera det finansiella resultat som redovisas i flerårsplanen. Eftersom dricksvattenvolymen samtidigt förväntas sjunka något under 2027 behöver brukningsavgifterna procentuellt öka lite mer än intäkterna. Konsekvensen av både kostnads- och volymutvecklingen blir därför en föreslagen avgiftshöjning på 12%.

Parallellt höjs de genomsnittliga anläggningsavgifterna med i snitt +32% (fortsatt differentierad höjning, dvs olika höjning för olika delavgifter). Eftersom anläggningsavgifterna periodiseras och därmed intäktsförs över lång tid så blir dock effekten av avgiftshöjningen 2027 mycket begränsad på just 2027 års taxebaserade intäkter.

Nedanstående tabell visar uppdaterade resultaträkningar för perioden 2024-2027. Värdena i denna sammanställning bygger på reviderade värden för både 2026 och 2027 jämfört med tidigare redovisade Inriktningsbeslut. 2026 års representerar nu prognos P1 2026 (i inriktningsärendet; budget 2026) och 2027 års värden representerar nu reviderad Flerårsplan 2027 (i inriktningsärendet; ursprunglig Flerårsplan 2027-2029).

Tabell 1. Komprimerade resultaträkningar för Stockholm Vatten AB under perioden 2025-2027 (2025 = utfall, 2026 = P1, 2027 = reviderad Flerårsplan 2027-2029).

Resultaträkning - VA Taxa 2027				
Avgiftsutveckling jmf föreg. år (genomsnittlig mht mix av tjänster/fastigheter)	25%	12%	12%	12%
Reviderad Flerårsplan 2027 (per juni 2026) (mnkr)	**2024 utfall**	**2025 utfall**	**2026 P1**	**2027 rev**
Taxebaserade Intäkter	2 350	**2 645**	**2 902**	**3 220**
Övriga intäkter	742	821	893	874
Summa externa intäkter	3 092	3 466	3 795	4 094
Aktiverat arbete	139	154	152	176
Övriga Rörelseintäkter (fd K-int)		79	108	112
Summa Totala Intäkter	3 231	**3 700**	**4 055**	**4 383**
Summa driftkostnader	-2 186	**-2 110**	**-2 290**	**-2 343**
Driftresultat	1 045	**1 590**	**1 765**	**2 039**
Avskrivningar	-593	-708	-800	-921
Finansnetto	-552	-587	-763	-1 013
Summa Kapitalkostnader	-1 145	**-1 295**	**-1 563**	**-1 934**
Summa Totala Kostnader	-3 331	**-3 405**	**-3 853**	**-4 277**
Resultat efter kapitalkostnader	13	**295**	**202**	**106**
Skatt (VA)	-127	-154	-135	-155
Resultat efter Kapitalposter & Skatt	-114	**141**	**67**	**-49**

Sedan den ursprungliga flerårsplanen fastställts så har en reviderad utveckling specifikt för året 2027 tagits fram. De taxebaserade intäkterna från brukningsavgifter VA 2027 bedöms bli aningen lägre än prognostiserat, dels baserat på den efterfrågeutveckling som kan skönjas under 2026 (kombination av volym-, tjänste-

och kundförändringar, dels baserad på eftersläpning i vattenmätarbyte och avläsning. Dessutom är räntenivån 2027 uppjusterad och bedöms öka lite jämfört med 2026 års nivå. Kombinerat med lite högre avskrivningar så ökar därför kapitalkostnaderna 2027 lite mer än förväntat.

Bolagets tidigare förväntade låga överskott 2027 i flerårsplanen förväntas därför vändas till ett visst underskott i den revidera flerårsplanen (se tabell 1). De ökade kostnaderna bedöms dock ändå rymmas inom det ekonomiska utrymme som den föreslagna avgiftshöjningen 2027 skapar, varför inriktningsbeslutets avgiftshöjning ligger kvar oförändrad. Det förväntade underskottet 2027 kommer dock fortsatt att behöva balanseras under 2028.

Föreslagen taxehöjning medger ett handlingsutrymme för att möta redan beslutade och planerade investeringar utifrån nu liggande uppdrag, organisation och arbetssätt. Höjningen bedöms dock inte medge några väsentliga ambitionshöjningar till exempel rörande förebyggande underhåll och/eller omhändertagande av oförutsedda kostnader utöver vad som redan planeras för i bolagets flerårsplan.

Det är också viktigt att notera att antagna finansiella resultat snabbt kan förändras baserat på förändringar av volym- och ränteutveckling och hittills okända kostnader. Den indikativa avgiftsutvecklingen för åren efter 2027, det vill säga cirka +10% per år under 2028 och 2029, skall därför betraktas som mycket indikativa och utvärderas med ett osäkerhetsspann på minst +/- 5 procentenheter.

Förslag VA-taxa 2027

Brukningsavgifter 2027

Höjningen 2027 föreslås implementeras genom att i princip samtliga brukningsavgifter höjs med 12% (enhetlig procentuell höjning). Effekten på huvuddelen av kundernas motsvarande årskostnader 2027 blir därmed också en ökning med ca 12%, förutsatt att kundernas fastighetstyp, tjänster och förbrukningsmönster är samma som föregående år. Förändras mixen av tjänster/förbrukning så påverkar detta givetvis årskostnaden utöver den föreslagna avgiftshöjningen.

Den enhetligt procentuella höjningen är en principiell förändring jämfört med de föregående 2 årens differentierade avgiftshöjningar (då de rörliga avgifterna har höjts betydligt mer än de fasta avgifterna). Anledningen till övergången till enhetlig procentuell höjning baseras på bedömningen att den rörliga andelen av kundernas årskostnad nu har nått en sådan nivå att ett tydligt incitamentet för att hushålla av vatten bibehålls utan att risken för dramatiska intäktsbortfall på grund av en plötslig förbrukningssänkning ökar för mycket. Det senare är en risk/konsekvens av att VA-verksamhetens huvudsakliga kostnader är av fast karaktär och därmed inte varierar med volym (faktisk förbrukning).

Applicerat på typhus A (villa/småhus) så innebär höjningen att månadskostnaden inklusive moms stiger med cirka 83 kronor. Årsavgiften inklusive moms stiger från cirka 8 270 kronor till cirka 9 260 kronor.

Applicerat på Typhus B (flerfamiljshus, 15 lägenheter) så innebär förslaget att månadskostnaden inklusive moms för en genomsnittlig lägenhet stiger med cirka 48 kronor per månad. Årsavgiften inklusive moms per genomsnittlig lägenhet stiger från cirka 4 740 kronor till cirka 5 310 kronor.

Tabell 2. Årliga kostnader exklusive respektive inklusive moms för Typhus A (villa/småhus) och Typhus B (flerfamiljshus med 15 lägenheter) med applicerade brukningsavgifter enligt förslag till VA Taxa 2027.

Taxa 2027 - Brukningsavgifter

		Existerande nivå			Förslagen nivå		
Brukningsavgifter		**Taxa 2026**		efter procentuell	**Taxa 2027**		efter procentuell
Stockholm Vatten AB	momssats	exklusive	inklusive	höjning	exklusive	inklusive	höjning
Stockholm & Huddinge	**25%**	moms	moms	2026	moms	moms	2027
Typhus A - Villa (1 bostadsenhet)							
Grundavgift (per abonnemang)	§13.1.1	1 615 kr	2 019 kr	0%	**1 809 kr**	**2 261 kr**	**12%**
Nyttoavgift (per mätare)	§13.1.1	1 778 kr	2 223 kr	0%	**1 991 kr**	**2 489 kr**	**12%**
Dagvattenavgift Df (per bostadsenhet)	§13.1.1	612 kr	765 kr	0%	**685 kr**	**856 kr**	**12%**
Rörlig avgift (V, S) per levererad m3 vatten	§13.1.1	17,40 kr	21,75 kr	25%	**19,49 kr**	**24,36 kr**	**12%**
=> summa rörliga avgifter (typhus A; 150 m3)	15	2 610 kr	3 263 kr	25%	2 924 kr	3 654 kr	12%
(korrigering Taxa 2023 & 2024 (fel i formel)							
Total Årskostnad		6 615 kr	8 269 kr	9%	7 409 kr	**9 261 kr**	**12%**
=> månadskostnad		551 kr	689 kr	54 kr	617 kr	**772 kr**	**83 kr**
Typhus B - Flerfamiljhus (15 lägenheter/bostadsenheter)							
Grundavgift (per abonnemang)	§13.3.1	5 679 kr	7 099 kr	0%	**6 360 kr**	**7 950 kr**	**12%**
Nyttoavgift (per mätare), Mätarklass B, Prisklass 2	§13.3.1	13 200 kr	16 500 kr	0%	**14 784 kr**	**18 480 kr**	**12%**
Dagvattenavgift Df (per kvm fastighetsarea)	§13.3.1	3,98 kr	4,98 kr	25%	**4,46 kr**	**5,58 kr**	**12%**
Rörlig avgift (V, S) per levererad m3 vatten	§§13.3.1	17,40 kr	21,75 kr	25%	**19,49 kr**	**24,36 kr**	**12%**
=> summa dagvattenavgifter typhus B (800 kvm)	800	3 184 kr	3 980 kr	0%	3 568 kr	4 460 kr	12%
=> summa rörliga avgifter (typhus B; 2000m3, 133 m3/lgh)	2000	34 800 kr	43 500 kr	25%	38 980 kr	48 725 kr	12%
(korrigering Taxa 2023 & 2024 (fel i formel)							
Total Årskostnad (per fastighet)		56 863 kr	71 079 kr	15%	63 692 kr	**79 615 kr**	**12%**
Total Årskostnad (per lägenhet/bostadsenhet, 15 st)		3 791 kr	4 739 kr	15%	4 246 kr	**5 308 kr**	**12%**
=> månadskostnad (per lägenhet/bostadsenhet, 15 st)		316 kr	394 kr	52 kr	**354 kr**	**442 kr**	**48 kr**

På detaljnivå föreslås en mindre justering av nyttoavgifterna för gruppanslutna villor/småhus respektive flerfamiljsfastigheter/verksamheter, vilket är en fortsatt anpassning av avgiftsmodellen och leder till en bättre fördelning mellan nyttoavgifternas olika prisklasser för dessa kundgrupper. Dessa justeringar sker med några enstaka procentenheter upp eller ner jämfört med den annars enhetliga procentuella höjningen för alla övriga avgifter.

Även övriga brukningsavgifter, såsom Särskilda Abonnemang, Serviceåtaganden, Dagvatten Allmän Platsmark och Industriavloppstaxa, föreslås höjas med +12 %.

Anläggningsavgifter 2027

Anläggningsavgifterna föreslås höjas med i genomsnitt 32 % under 2027. Den genomsnittliga höjningen är på en liknande nivå som höjningarna 2025 och 2026 och implementeras genom att bostadsenhetsavgiften höjs 45% medan övriga delavgifter lämnas oförändrade. Det är en så kallad differentierad höjning och effekten av denna blir återigen att stora fastigheter med många lägenheter/lokaler samt lokaler med stora

ytor får procentuella höjningar som ligger över genomsnittet medan mindre fastigheter med få lägenheter samt villor/småhus får lägre höjningar än snittet. Detta speglar den underliggande utgiftssituationen för den mix av fastigheter som bedöms anslutas till VA-systemet de kommande åren.

Anläggningsavgiften 2027 för ett typhus A (villa/småhus) ökar med cirka 32 000 kronor och landar på cirka 428 000 kronor. Anläggningsavgiften för ett typhus B ökar med cirka 475 000 kronor och landar på cirka 1 853 000 kronor. Motsvarande värden per lägenhet i detta typhus B är en ökning på cirka 32 000 kronor per lägenhet och en avgift på cirka 124 000 kronor per lägenhet. Efter höjningen kommer bostadsenhetsavgiften 2027 att uppgå till närmare 102 000 kronor per bostadsenhet. Samtliga ovan angivna priser inklusive moms.

Notera att mixen av fastigheter som bedöms anslutas de närmaste åren kommer att domineras av flerfamiljshus med många lägenheter/bostadsenheter. Det gör att det viktade genomsnittet av höjningen ligger betydligt närmare typhus B än typhus A

Tabell 3. Årlig kostnad för att ansluta ett Typhus A (enfamiljshus) och ett Typhus B (flerfamiljshus med 15 lägenheter) med applicerade anläggningsavgifter enligt förslag till genomförandebeslut VA Taxa 2027.

Taxa 2027 - Anläggningsavgifter

		Existerande nivå			Förslagen nivå		
Anläggningsavgifter		**Taxa 2026**		efter procentuell	**Taxa 2027**		efter procentuell
Stockholm Vatten AB	momssats	exklusive	inklusive	höjning	**exklusive**	**inklusive**	höjning
Stockholm & Huddinge	**25%**	moms	moms	2026	**moms**	**moms**	2027
Servisavgift (kr)	§5.1	84 588 kr	105 735 kr	10%	**84 588 kr**	**105 735 kr**	**0%**
Förbindelsepunksavgift (kr)	§5.1	97 277 kr	121 596 kr	10%	**97 277 kr**	**121 596 kr**	**0%**
Bostadsenhetsavgift - fd lägenhetsavgift (kr)	§5.1	56 152 kr	**70 190 kr**	45%	**81 420 kr**	**101 775 kr**	**45%**
Tomtyteavgift (kr/m2)	§5.1	98,80 kr	123,50 kr	10%	**98,80 kr**	**123,50 kr**	**0%**
Avgifterna applicerade på Typhus							
Anläggningsavgift för Typhus A (Villa, 1/800)	1	317 057 kr	396 321 kr	15%	**342 325 kr**	**427 906 kr**	**8%**
Anläggningsavgift för Typhus B (FF, 15/800)	15	1 103 185 kr	1 378 981 kr	35%	**1 482 205 kr**	**1 852 756 kr**	**34%**
=> kostnad per lägenhet (bostadsenhet) Typhus B		73 546 kr	91 932 kr		**98 814 kr**	**123 517 kr**	

Remissammanställning

Ärendet har initierats av Stockholm Vatten och Avfall AB och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 oktober 2026 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2026 anges att avgifterna för allmänna vattentjänster ska säkerställa en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten. Finansieringen ska möjliggöra säker dricksvatten- och avloppshantering samt ökat underhåll av VA-nätet.

Sammantaget anser stadsledningskontoret att de föreslagna avgifterna ligger i linje med ägardirektiven och att höjningarna är motiverade, men konstaterar att höjda anläggningsavgifter kommer att öka utgifterna i exploateringsprojekten, vilket kan påverka vissa projekts genomförbarhet samt stadens möjligheter att nå bostadsmålen. Stadsledningskontoret rekommenderar att Stockholm Vatten AB, exploateringsnämnden och berörda bostadsbolag gemensamt analyserar konsekvenserna av de föreslagna höjningarna för projektens ekonomi och tidplaner.

Stadsledningskontoret ser positivt på den aviserade översynen av modellen för anläggningsavgifterna inför 2028 års taxa. Konsekvenserna för exploateringsprojektens genomförbarhet behöver även beaktas i detta arbete.

Stockholm Vatten AB behöver genomföra nödvändigt underhåll och reinvesteringar i tid. Bolaget behöver även underhålla befintliga anläggningar så att de kan användas så länge som möjligt med bibehållen driftsäkerhet och förtida reinvesteringar kan undvikas. Kontoret framhåller även vikten av att exploateringsnämnden fortsätter arbetet med att utveckla kostnadseffektiva lösningar för teknisk försörjning i sina projekt. I enlighet med kommunfullmäktiges budget för 2026 ska nämnden och Stockholm Vatten AB ha ett fortsatt nära samarbete i tidiga skeden för att hålla nere utgifterna för VA-utbyggnaden och på så sätt begränsa behovet av framtida taxehöjningar.

Stockholm Vatten AB behöver också följa utvecklingen av vattenförbrukning och intäkter samt säkerställa att det beräknade underskottet för 2027 kan balanseras under 2028.

Avgiften för bortledning av dagvatten från allmän platsmark föreslås höjas med 12 procent. Med oförändrad avgiftsgrundande yta om 10 miljoner kvadratmeter beräknas trafiknämndens avgift 2027 uppgå till cirka 86 miljoner kronor exklusive moms, en ökning med cirka 9 miljoner kronor jämfört med 2026. Stadsledningskontoret utgår ifrån att trafiknämnden hanterar denna ökning inom ramen för tilldelad driftbudget.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fastställer Taxa för vatten och avlopp 2027, enligt bilaga 1, att gälla från och med den 1 januari 2027.

Reservationer m.m.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Reservation av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M) och Marcus Wangel (C)

1. Att delvis godkänna förslag till taxa för vatten och avlopp
2. Att därutöver anföra

Stockholm Vatten har ett av Stockholms allra viktigaste uppdrag, att säkerställa högkvalitativ dricksvattenkvalitet och avloppsrening. En långsiktigt hållbar ekonomi är därför fullkomligt avgörande för att nödvändiga investeringar i VA-infrastrukturen ska kunna genomföras både i modern tid och framtiden.

Därför hade vi önskat att den föreslagna taxehöjningen skulle vara bättre underbyggd. Brukningsavgifterna föreslås höjas med 12 procent samtidigt som bolaget anger att intäkterna behöver öka med cirka 11 procent. Driftskostnaderna uppges öka endast marginellt, medan den kraftiga kostnadsökningen huvudsakligen drivs av kapitalkostnader, ökad skuldsättning och redan beslutade investeringar. Trots de omfattande höjningarna bedöms resultatet efter kapitalposter och skatt bli negativt under 2027.

Innan stockholmarna belastas med ytterligare avgiftshöjningar, hade vi önskat större insikt i vilka effektiviseringar som har genomförts, vilka investeringar som är nödvändiga och vilka som kan omprioriteras eller senareläggas. Det behöver också framgå hur kostnaderna fördelas mellan befintliga och nya abonnenter samt hur höjningarna förhåller sig till den faktiska nyttan och kapacitetsbelastningen i VA systemet.

Vi ställer oss särskilt frågande till att anläggningsavgifterna i genomsnitt föreslås höjas med 32 procent och att bostadsenhetsavgiften höjs med 45 procent. Det riskerar att fördyra nyproduktion av bostäder, särskilt större flerfamiljshus, och därmed motverka bostadsbyggande i en storstadsregion där behovet av nya bostäder är stort. Den samlade effekten måste dessutom bedömas mot bakgrund av motsvarande höjningar under tidigare år och de indikerade höjningarna även 2028 och 2029.

Det är också problematiskt att den föreslagna höjningen inte medger några väsentliga ambitionshöjningar av det förebyggande underhållet eller någon större beredskap för oförutsedda kostnader. Abonnenterna riskerar därmed att få betala betydligt mer utan att det tydligt framgår att servicen, underhållet eller leveranssäkerheten förbättras i motsvarande grad. Att höja taxan för att skapa ett ekonomiskt handlingsutrymme, samtidigt som prognosen visar ett underskott och framtida avgiftshöjningar redan antyds, är inte en tillräckligt tydlig eller långsiktigt hållbar ekonomisk styrning.

Målet måste vara att bryta den negativa spiralen där ett robust VA-system förutsätter allt större belastning på stockholmarna.